

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

перший проректор

Василь БАЛУХ

«__» _____ 20__ р.

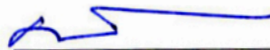
ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти
в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
«Актуальні проблеми української мови та літератури»
за спеціальністю 014 Середня освіта (українська мова та література)
шифр і назва спеціальності
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
шифр і назва галузі
обсяг 30 години (1 кредит ЄКТС)
кількість годин (кількість кредитів ЄКТС)

«УХВАЛЕНО»

вченою радою філологічного факультету

Голова вченої ради

(підпис)

Борис БУНЧУК

Протокол № 6 від «12» лютого 2020 р.

Чернівці
2020 р.

РОЗРОБЛЕНО: робочою групою кафедр сучасної української мови, історії та культури української мови, української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Керівник робочої групи: Олена КУЛЬБАБСЬКА, професор, доктор філологічних наук, завідувач кафедри сучасної української мови.

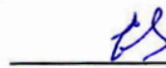
Робоча група:

1. Наталія РУСНАК, професор, доктор філологічних наук
2. Мар'ян СКАБ, професор, доктор філологічних наук
3. Альбіна КОВТУН, професор, доктор філологічних наук
4. Лідія КОВАЛЕЦЬ, професор, доктор філологічних наук
5. Світлана ВАРДАВАНЯН, асистент, кандидат філологічних наук

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 8 від «16»січня 2020 р.

Завідувач кафедри

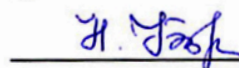

Олена КУЛЬБАБСЬКА

Затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 7 від «04» лютого 2020 р.

В. о. завідувача кафедри

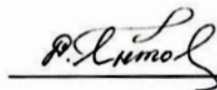

Наталія КОЛЕСНИК

Затверджено на засіданні кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 7 від «04» лютого 2020 р.

Завідувач кафедри

Володимир АНТОФІЙЧУК

Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Постанов КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2019 р. №1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Листа МОН № 1/9-683 від 04.11.19 року, Постанови КМУ від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, що належать до державної та комунальної власності», Положення про порядок надання платних освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та ін.

Цільова аудиторія

Педагогічні працівники (вчителі української мови та літератури) закладів загальної середньої і фахової передвищої освіти всіх форм власності та сфер управління.

Напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
- формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”.¹

Метою програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти є розвиток їхньої професійної компетентності в напрямі філології, методики викладання української мови та літератури, опанування сучасних освітніх технологій за принципами дитино- й студентоцентризму й гуманізму, здоров’язбереження, особистісної саморегуляції, поглиблення досвіду практичної роботи.

¹ вільне володіння державною мовою;
здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
математична компетентність;
компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
інноваційність;
екологічна компетентність;
інформаційно-комунікаційна компетентність;
навчання впродовж життя;
громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
культурна компетентність;
підприємливість та фінансова грамотність;
інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Графік освітнього процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – із жовтня по червень навчального року (здебільшого в канікулярний період) та за наявності не менше 10 осіб, зареєстрованих на конкретний профіль.

Форми підвищення кваліфікації:

– інституційна (очна).

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Один день підвищення кваліфікації оцінюється в 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС).

Мінімальна та максимальна кількість осіб (в одній групі), які підвищують кваліфікацію за спеціальністю **014 Середня освіта (українська мова та література)** – 10–30.

**Програма підвищення кваліфікації
для педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової
передвищої освіти за акредитованою спеціальністю
014 Середня освіта (українська мова та література)
Тема «Актуальні проблеми української мови та літератури»**

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість	Викладач	Кафедра
Напрямок «Розвиток професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)»					
1	Складні випадки граматичного аналізу на уроках української мови	міні-лекція, практичний тренажер	2	д.ф.н., проф. Руснак Н. О.	Сучасної української мови
2	Лінгводидактика граматичних форм іменних частин мови	міні-лекція, робота в групах, елементи тренінгу	2	д.ф.н., проф. Шабат-Савка С.Т.	Сучасної української мови
3	Теоретичні підвалини реформи правопису та її виявлення в шкільному курсі української мови	лекція	2	д.ф.н., проф. Скаб М. С.	Історії та культури української мови

4	Українська науково-популярна мовознавча література для школярів та її використання у шкільному курсі української мови	лекція, дискусія	2	д.ф.н., проф. Скаб М. С.	Історії та культури української мови
5	Проблеми віршознавчого аналізу на уроках української літератури в ЗЗСО	міні-лекція, практичний тренажер	2	к.ф.н., доц. Мальцев В. С.	Української літератури
6	Програмна та «поза-програмна» сучасна українська література. Розмова про канон	інтерактивна лекція, практичний тренажер	2	к.ф.н., асист. Вардавнян С. І.	Української літератури
7	Вивчення творчості сучасних письменників Буковини на уроках української літератури	міні-лекція, практичне заняття з елементами тренінгу	2	к.ф.н., доц. Чолкан В. А.	Української літератури
Всього годин за напрямом			14		
Напрямок «Формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених <u>частиною першою</u> статті 12 Закону України «Про освіту»»					
8	Технології навчання української мови в закладах загальної середньої освіти	лекція, аналітичний огляд новин методичної літератури, круглий стіл	2	д.ф.н., проф. Кульбабська О. В.	Сучасної української мови
9	Складні випадки синтаксичного розбору на аспектих уроках з української мови, під час підготовки до ЗНО та олімпіад	практичне заняття з елементами тренінгу, робота в групах	2	д.ф.н., проф. Кульбабська О. В.	Сучасної української мови
10	Український правопис: наукові й лінгводидактичні засади	семінар-тренінг	2	к.ф.н., асист. Теслицька Г. І.	Сучасної української мови

11	Боротьба із суржилом як складник національно-патріотичного виховання школярів	практичний тренажер, ділова гра	2	д.ф.н., проф. Ковтун А. А.	Історії та культури української мови
12	Проблеми вивчення власних назв у шкільному курсі української мови	міні-лекція, практичний тренажер	2	д.ф.н., проф. Колесник Н. С.	Історії та культури української мови
13	Сучасне викладання українського фольклору в ЗЗСО	міні-лекція, практичне заняття з елементами тренінгу, робота в групах	2	к.ф.н., доц. Костик В. В.	Української літератури
14	Письменники I половини XIX століття в шкільному курсі української літератури	лекція	2	д.ф.н., проф. Ковалець Л. М.	Української літератури
15	Культурологічний підхід до викладання української літератури в ЗЗСО.	міні-лекція, практичний тренажер	2	к.ф.н., доц. Маркуляк Л. В.	Української літератури
Всього годин за напрямом			16		
Всього годин			30		

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

– загальні:

- *загально-навчальна* – здатність поглиблювати знання й оволодівати сучасними знаннями з української філології, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання;

- *дослідницько-праксеологічна* – здатність виявляти, формулювати й розв’язувати актуальні проблеми українського мовознавства й літературознавства, зокрема, у процесі професійно-педагогічної діяльності, участі в конкурсах фахової майстерності; приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;

- *комунікативна* – здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формами) в різних сферах комунікації. Здатність до

розуміння чужих і продукування власних стратегій і тактик комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими суб'єктами мовлення. Уміння застосовувати всі функційні стилі сучасної української літературної мови в комунікативних ситуаціях для запобігання та врегулювання конфліктів;

- *громадянська* – здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України;

- *етична* – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки в суб'єктно-суб'єктній взаємодії «учитель-учень», «учень-учень», «учитель-учитель» на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики педагогічного працівника);

- *соціокультурна* – здатність застосовувати в різних ситуаціях знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей, щоб діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища, виформовувати ефективну професійну позицію вчителя / викладача. Уміння поважати різноманітність і мультикультурність; забезпечити учням / студентам рівні освітньо-культурні можливості, толерантно ставитися до їхніх індивідуальних особливостей;

- *міжособистісної взаємодії* – здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання педагогічних конфліктів; уміння працювати в команді, прагнення до співпраці, групової та кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань;

- *адаптивна* – здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання школярів і студентів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладів загальної середньої та передвищої освіти й колегами;

- *рефлексивна* – здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяють становленню й саморозвитку вчителя / викладача, творчому підходу до організації освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів середньої та профільної шкіл, а також студентів закладів передвищої освіти;

- *здоров'язбережувальна* – здатність ефективно розв'язувати завдання

щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточення; застосовувати знання, вміння, цінності та досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому середовищі закладів загальної середньої та передвищої освіти, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя школярів і студентів;

– **фахові:**

- *предметна* – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки;

- *психологічна* – здатність до розвитку суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку;

- *педагогічна* – здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти;

- *методична* – здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі; теоретична та практична готовність до проведення занять, що її виявляємо у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь з окремих розділів освітньої програми.

Складники методичної компетентності: *нормативна, варіативна, спеціально-методична, контрольна-оцінювальна, проєктувально-моделювальна, технологічна тощо.*

- *професійно-комунікативна* – здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності із суб'єктами освітнього процесу, батьками, колегами.

Складники професійно-комунікативної компетентності педагогічного працівника: емоційна, вербально-логічна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна, предметно-змістова.

- ***інклюзивна*** – здатність здійснювати професійні функції, ураховуючи різноманітні освітні потреби школярів і студентів й забезпечуючи їх соціалізацію в освітньому середовищі; створення умов для їх гармонійного розвитку.

Опис досягнутих результатів навчання

Після підвищення кваліфікації педагогічний працівник повинен

- знати й використовувати нормативну базу щодо атестації працівників освіти; володіти предметними знаннями, практичними вміннями та навичка-

ми, креативно застосовувати їх у нестандартних і змінних ситуаціях повсякдення;

- знати сучасні підходи до розв'язання актуальних проблем викладання української мови й літератури в освітніх закладах; оволодіти навичками роботи в умовах вибору педагогічної позиції, змісту і форм навчання, інноваційних технологій; уміти виформовувати ситуації успіху, забезпечувати сприятливі умови для всебічного розвитку кожного учня, виховання загальнолюдських цінностей і патріотизму;

- знати особливості психогігієни праці вчителя-філолога; розуміти механізми дезадаптаційних наслідків інтелектуального та емоційного перенапруження суб'єктів освітнього процесу; вміти добирати мовно-літературний дидактичний матеріал з високим естетично-виховним потенціалом з огляду на принципи цілісності, системності, технологічності й варіативності, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єктно-суб'єктної взаємодії.

Вартість послуг

Установлення вартості платної послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних із її наданням відповідно до пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 року № 736/902/758.

Розмір плати за підвищення кваліфікації визначається на підставі її вартості. Калькуляційною одиницею є вартість отримання послуги однією фізичною особою за весь період її надання в повному обсязі. Вартість платної послуги затверджується та оголошується наказом ректора Університету.

Інформація про вартість послуг оприлюднена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <https://drive.google.com/file/d/1XMAydSKnuGRQ6yeblnjfAzMPoNDQWegM/view>

Місце надання послуги

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, корпус 6 (філологічний факультет).

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації

Факт підвищення кваліфікації педагогічного працівника підтверджується свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (Додаток А), що його розробляє Університет, підписує ректор або уповноважена ним особа – перший проректор.

Зміст свідоцтва про підвищення кваліфікації

Міністерство освіти та науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Серія ____ Номер ____/____ від «__» _____ 20__ р.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ

з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

підвищив (-ла) кваліфікацію в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників за спеціальністю 014.01 Середня освіта (українська мова та література)

Тема «**Актуальні проблеми української мови та літератури**» (напрями: розвиток професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури (знання навчального предмета, фахових методик, технологій) – 14 год.; формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту” – 16 год.

Загальний обсяг програми – 30 години (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації – інституційна (очна).

Опис досягнутих результатів навчання

- знати й використовувати нормативну базу щодо атестації працівників освіти; володіти предметними знаннями, практичними вміннями та навичками, креативно застосовувати їх у нестандартних і змінних ситуаціях повсякдення;

- знати сучасні підходи до розв’язання актуальних проблем викладання української мови й літератури в освітніх закладах; оволодіти навичками роботи в умовах вибору педагогічної позиції, змісту і форм навчання, інноваційних технологій; уміти виформовувати ситуації успіху, забезпечувати сприятливі умови для всебічного розвитку кожного учня, виховання загальнолюдських цінностей і патріотизму;

- знати особливості психогігієни праці вчителя-філолога; розуміти механізми дезадаптаційних наслідків інтелектуального та емоційного перенапруження суб’єктів освітнього процесу; вміти добирати мовно-літературний дидактичний матеріал з високим естетично-виховним потенціалом з огляду на принципи цілісності, системності, технологічності й варіативності, здоров’язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу.

Перший проректор

Василь БАЛУХ

«__» _____ 2020 р.